

บวชแต่ตัว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ชีวิตทางโลกเป็นชีวิตทางโลก โลกพร่องอยู่เป็นนิจนะ โลกไม่เคยเต็ม ประเพณีวัฒนธรรมเห็นใหม่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีปีใหม่ มีประเพณีตลอดไป ประเพณีทำให้คนหมุนเวียน ถึงหน้านักขัตฤกษ์ที่ทำให้คนย้ายถิ่น ย้ายกลับบ้านกลับช่อง กลับไปไหว้พ่อไหว้แม่ เวียนไปเวียนมานั้นละคือชีวิตโลก

เราก็เหมือนกันนะ อุโบสถนี่ลงทุกปีก็ เวลาถึงปีก็ต้องลงอุโบสถตลอดเวลา มันเป็นเรื่องโลก บวชมาแล้วบวชแต่ร่างกายนะ บวชตามประเพณีวัฒนธรรม เป็นสงฆ์ตามสมมุติ เป็นจริงตามสมมุติไง จริงตามความสมมุติเป็นพระไหม? เป็น! เป็นพระโดยสมมุติโลกไง

โลกเขาคนนับถือศรัทธากัน เวลาบวชเป็นพระกันนี่มนุษย์เห็นใหม่ พอมนุษย์ห่มผ้าเหลืองก็เป็นพระ เป็นพระตามสมมุตินะ กิเลสมันไม่ได้บวชกับเรา เราบวชแต่ร่างกาย บวชแต่ประเพณีวัฒนธรรม แต่กิเลสมันไม่ได้บวชด้วย พอกิเลสไม่ได้บวชด้วย บวชแล้วถ้าจิตใจเป็นธรรมมันจะอ่อนนุ่มถ่อมตน มันจะแก้ไขการกระทำของเรา แก้ไขกิเลสของเรา มันจะตั้งใจศึกษา

ศีลศึกษา ศึกษาใจ การศึกษาเล่าเรียน ศึกษาเพื่อความรู้จริง ศึกษาทางปริยัติ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทางวิชาการเห็นใหม่ ใครไม่มีการศึกษาเป็นคนไม่มีความรู้ มีการศึกษาต้องศึกษา ศึกษามาแล้วก็ต้องทบทวน ทบทวนแล้วก็ต้องศึกษา

เวลาจะสังคายนาคนที่ต้องรู้แล้วรู้่ออีก ต้องรู้คั่นแต่ตำรานั้น แต่มันไม่รู้คั่นที่ใจ ใจรู้คั่นไม่เป็น รู้คั่นใจไม่ได้เห็นใหม่ ใจเร่ร้อน เวลาบวชเป็นพระเป็นเจ้าของจริงตามสมมุติ ห่มผ้าจีวร ผ่ากาสาวพัศตร์คือธงชัยของพระอรหันต์ เป็นพระแล้วมีศีล

๒๒๗ เป็นที่น่าเคารพบูชา นำเลื่อมใสบูชา แต่เราบูชาตัวเราได้ใหม่ ความหมักหมมในใจของเรา เราขี้ใจมอมใจเราใหม่ ถ้าหัวใจเรายังทับถมไปด้วยกิเลส ด้วยฉันทหาความทะยานอยาก มันน่าเคารพบูชาใหม่

ความเคารพบูชามันต้องเคารพบูชาจากเราไปก่อน เมื่อเราต้องสะอาดก่อนนะ เมื่อเราไม่เป็นแผล ถ้ามือไม่เป็นแผลนี้มันจะจับต้องสิ่งใดได้มันองอาจกล้าหาญมาก ถ้ามือเราเป็นแผลมันไม่กล้าจับต้องสิ่งใดเลย แม้แต่น้ำเกลือนี้มันยังไม่กล้าจับต้อง ความเค็มนี้มันจะเจ็บเสบในมือนั้น ใจมันหมักหมมมาขนาดนี้เห็นใหม่ ถ้ามันบวชแล้วกิเลสมันบวชด้วยมันก็ต้องเป็นความสุขสิ กิเลสมันบวชด้วยนี้ พระเรานี่ถ้ามันบวชแล้วมันต้องเป็นพระที่ดีทั้งหมดเลย

ดูพระเราสิ บางโอกาสก็เป็นพระที่ดี บางโอกาสทำไมมันอย่างกับเปรตเลยละ ในใจเรามันคิดสิ่งที่ไม่ดีมันยิ่งกว่าเปรตอีก มันเหยียบย่ำหัวใจเราละ มันบวชมาแต่ร่างกายมันไม่ได้บวชจิตใจ

หน้าที่ของพระเรา หน้าที่ของเราเรื่องข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติมันเป็นเรื่องของสมมุติเหมือนกัน ธรรมและวินัยนี้เห็นใหม่ ธรรมนี้เป็นความจริง สัจจะความจริงถ้าใจเป็นธรรมแล้ว วินัยเห็นใหม่ สมมุติบัญญัติ สิ่งที่ยบัญญัติเป็นสมมุติทั้งนั้นละ แต่สมมุติเพื่อบังคับให้ใจมันทำ ถ้าใจไม่มีการเคลื่อนไหวไม่มีการกระทำ มันจะสะอาดไปได้อย่างไร คนเราบวชมาดี ๆ บวชมาแล้วให้มันสำเร็จไปเลย มันเป็นไปไม่ได้หรอก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาอยู่ ๖ ปีนะ คั่นคว่ำหรือคั่นอยู่ ๖ ปี แล้วธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองมันมีการกระทำของใจ ใจมันมีการประพฤติปฏิบัติ ใจมันมีการกระทำของมัน ใจมันได้เคลื่อนไหวออกไปเพื่อกลับมาทำความสะดวกของตัวเอง ใจมันมีการเคลื่อนไหว มันเคลื่อนไหวไปจากอะไร ถ้ามันนอนจมอยู่กับความรู้สึกอันเดิม นอนจมอยู่กับอวิชา นอนจมอยู่กับทิฏฐิมานะของเรา มันจะเคลื่อนไหวไปไหนละ มันเคลื่อนไหวไม่ได้ละ

พุทโธๆๆๆ นี่ พยายามทำสมาธิขึ้นมา ทำความสะอาดในตัวมันเองให้ตัวมันเองสะอาดขึ้นมา ถ้าตัวมันเองสะอาดขึ้นมามันจะมีโอกาสได้ทำความดีความชอบขึ้นมาบ้าง ถ้าตัวมันเองไม่สะอาดขึ้นมานี้มันเป็นความคิดเห็นใหม่ มันเป็นอวิชา มันเป็นมาร

ทั้งนั้นนะ คิดศิขนาคนไหน ตัวมันสกปรก สิ่งสกปรกมันคิดแต่สิ่งที่ดีมันก็สกปรกไปกับ
สิ่งที่เป็นความคิด ครูบาอาจารย์บอกว่า “ถ้าใจสะอาด...ถ้าใจมันดี ถ้าใจมันสกปรก...
ถ้าเพชรมันก็ชั่ว”

ความคิดเห็นใหม่ เพราะใจมันมีวิชาเต็มหัวใจอยู่นี้ มันทำอะไรมาละ มันไปคิด
เรื่องตริกในธรรมนะ ปัญญาอบรมสมาธิ ตริกในธรรมะ นี้ใจมันชั่ว พอใจมันชั่วขึ้นมา
ใจมันไม่คิดตามความเป็นจริง มันเห็นเกินกว่าความเป็นจริง เห็นขาดตกบกพร่องกว่า
ความเป็นจริง ในเมื่อใจมันไม่เป็นความจริงมันตริกในธรรมะ มันคิดในธรรมะเห็นใหม่
ถ้าใจมันชั่วถ้าเพชรมันก็ชั่ว ใจมันชั่วขนาดนี้ มันมีวิชาในตัวมันเอง ศึกษาธรรมะ
ท่องจำธรรมะกันทั้งนั้นละ แล้วใจมันจะเป็นจริงตามธรรมะนั้นใหม่ละ

เพราะความจริงมันคือใจของเรา ธรรมะเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า ถ้าใจมันชั่วถ้าเพชรมันก็ชั่ว ใจมันมีวิชาในหัวใจ ศึกษาขนาดไหนกิเลสก็เต็ม
หัวอยู่อย่างนั้นละ มันไม่ได้ชำระกิเลสแม้แต่นิดเดียวเลย แต่ถ้าเราบังคับตัวเอง ข้อวัตร
ปฏิบัติที่ว่าพระปฏิบัติๆ เห็นใหม่ ศึกษาเหมือนกัน ศึกษานั้นเป็นตำราทางวิชาการ แต่
เวลาดำรงชีวิต ศีล สมาธิ ปัญญา ข้อวัตรปฏิบัติคือการประพฤติปฏิบัติ มันเป็นศีลวัตร ข้อ
ปฏิบัติคือศีลวัตร มันเป็นวินัยกรรม

สิ่งต่างๆ ธรรมวินัยบัญญัติเอาไว้ เราทำตามนั้น การเคลื่อนไหว ถ้าไม่มีการ
เคลื่อนไหวไปมันจะกลับมาทำอะไรของมัน ใจมันสกปรกอยู่ ใจมันจะทำอะไร ถ้าใจมัน
ยังสกปรกอยู่ ทัศนียภาพเต็มหัวใจ เราดู เราฉลาด เราอดเยี่ยม เราเป็นยอดมนุษย์ ตริกใน
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพชรเป็นเพชร เราเป็นเรา กิเลสมีกิเลสนะ
ศึกษามานะเป็นเพชรเลย

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเหมือนเพชรนิลจินดาเลย เป็น
เครื่องประดับทั้งนั้นเลย คุณคนเห็นใหม่ ใส่เพชรนิลจินดาเต็มตัวเลย เราอาบน้ำทุกวัน
เพชรนิลจินดามันสกปรกใหม่ มันสกปรกอยู่กับคราบเหงื่อคราบไคลของเราใช่ไหม นี่
คราบเหงื่อคราบไคลของเราเห็นใหม่ เพชรนิลจินดาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ตัวตนเรามีอะไร ศึกษามานี้
เฟอร์นิเจอร์ เพชรนิลจินดาก็ประดับที่ตัว เพชรนิลจินดามันไม่ได้สกปรกด้วยตัวมันเอง

นะ มันสกปรกเพราะเรา มันสกปรกเพราะจับเหงื่อจับไคลจากเราไปทำให้เพชรนิลจินดา
นั้นมันสกปรกโสโครก ต้องทำความสะอาดมันด้วย ร่างกายเราก็ต้องทำความสะอาด
เหมือนกัน

หัวใจก็เหมือนกัน! ในเมื่อหัวใจมันสกปรกโสโครกอยู่ มันตรีกในธรรมขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ข้อวัตรปฏิบัติบังคับให้มันทำ! บังคับให้ใจมันทำ บังคับ
ให้สิ่งสกปรกมันทำ ร่างกายนี้สกปรก ถ้าอาบน้ำชำระร่างกายมันก็สะอาดกันชั่วคราวใช้
ไหม้ ร่างกายนี้มันสกปรก พออาบน้ำขึ้นมามันก็ทำความสะอาดชั่วคราว ถ้ามันทำความสะอาด
สงบของใจเข้ามา มันก็สงบลงชั่วคราว ถ้ามันทำความสะอาดตัวมันเอง ร่างกายเราทำ
ทำความสะอาดขึ้นมาเพื่อไม่ให้สิ่งสกปรกนั้นไปเศร้าหมองในเพชรนิลจินดานั้น

จิตถ้ามันสงบขึ้นมา ถ้าตรีกในธรรมขึ้นมาเนี่ย โอ้โฮ มันกระจ่างแจ่มใส ตรีกใน
ธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเพริศแพรวไปหมด โอ๊ย ใจว่าง
หมดเลยเห็นใหม่ ขนาดตรีกในธรรมที่มีมันสะอาดนะมันยังเพริศแพรวขนาดนั้น แล้ว
ถ้าตัวมันเป็นละ ถ้าใจมันเป็นขึ้นมา ใจมันสงบขึ้นมา ใจมันดีขึ้นมา พอใจมันดีขึ้นมา ใจ
มันแก้ไขตัวมันขึ้นมา

ตัวใจเห็นใหม่ มันถึงทำความสะอาดสงบของใจเข้ามา พอทำความสะอาดสงบของใจขึ้นมา
เพราะกิเลสมันไม่ได้บวชกับเรานะ เราบวชแต่ร่างกายเป็นสมมุติสงฆ์ กิเลสมันไม่ได้
บวชกับเรา ในเมื่อกิเลสไม่ได้บวชกับเรามันก็จินตนาการไป พอจะทำความสะอาดสงบเข้า
มา ความสงบหรือ มันไม่มีประโยชน์ ต้องใช้ปัญญาไปเลย

พอใช้ปัญญาไปเลย มันก้าวล่วงเห็นใหม่ มันข้ามขั้นตอนมันไป มือมันยังไม่
สะอาด มือยังสกปรกอยู่มันทำอะไรมันก็สกปรกไปทั้งนั้นนะ มือสกปรกหยิบต้องสิ่งใด
มันก็สกปรก ในเมื่อใจมันมีวิชา ใจมันสกปรกอยู่ มันตรีกในธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ใช้ปัญญาไปเลยมันก็สกปรกอยู่วันยังค่ำ มันสะอาดไม่ได้ไง ถ้ามันจะ
ทำความสะอาดเข้ามามันก็บอกว่า เสียเวลา ไม่มีประโยชน์

ถ้ากิเลสไม่ได้บวชกับเรานะ กิเลสมันจะขัดแย้งในการกระทำของเราเอง เรา
ปฏิบัติเนี่ยกิเลสมันโต้แย้งกับเราเอง กิเลสเราเองทำร้ายเราเองทั้งนั้น ทำให้เราเสียหายไป
เอง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เพชรนิลจินดาจากข้างนอก เพชรนิล

จินดาไม่ใช่ของเรา ถ้าเพชรนิลจินดาเป็นของเรานี้ มันเกิดมานี่ใจเป็นเพชร เพชรน้ำหนึ่ง ถ้าใจเป็นธรรมขึ้นมาแล้ว กำจี้มานะไม่ต้องมีเฟอร์นิเจอร์เลย

คุณครูบาอาจารย์ของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีเครื่องประดับสิ่งใดๆ บ้าง ถ้าเป็นพระเป็นเจ้าเรานะ สิ่งที่เป็นเครื่องประดับของพระคือศีล มีศีลมีธรรมในหัวใจ นี่เป็นเครื่องประดับของพระ พระต้องร่ายศีลร่ายธรรม ไม่ร่ายทรัพย์สมบัติ โลกเรามีทรัพย์สมบัติกัน มีเพชรนิลจินดาของเขา เขาบอกเขาเป็นคนมั่งมี เขามีทรัพย์สมบัติของเขามหาศาล เขาเป็นคนมั่งมีศรีสุข

แต่ของพระเราถ้าไม่มีศีลมีธรรม ศีลธรรมมันเกิดจากอะไร ข้อวัตรปฏิบัติมันจะเป็นสมบัติของเรา เพราะบังคับให้มันทำ ถ้าบังคับให้ใจทำเห็นไหม ใจมันทำได้ ใจมันมีการเคลื่อนไหว นี่มันเคลื่อนออกไป ใจของคนใครบ้างมันอยากจะชวนชวาย มันไม่ชวนชวาย เว้นไว้แต่ใจที่เป็นธรรมมันชวนชวายโดยธรรมชาติของมันนะ มันเคลื่อนไหวของมันตลอดเวลา เพราะมันรู้ของมันว่าสรรพสิ่งในโลกนี้เป็นของชั่วคราวทั้งหมด ไม่มีสิ่งใดเป็นความจริงเลย

ถ้าเราอยู่จมที่กับมัน คุณทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมเรานั่งสมาธิภาวนาอยู่ตลอดเวลา ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเดินจงกรมอยู่ คุณใช้เวลาเดินจงกรมอยู่นะ หมอชีวกพาอชาตศรัตรูไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอนกลางคืน ท่านเดินจงกรมของท่านอยู่ สงบสงัดมากจนอชาตศรัตรูกลัวมาก กลัวว่าหมอชีวกจะลงมาจากา “เฉยๆ เฉยๆ จู้ๆ จู้ๆ นั่นตาคอดเดินจงกรมอยู่นั่น” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดาของเราด้วย ยังเดินจงกรม ยังนั่งสมาธิภาวนาอยู่ บริหารอยู่ตลอดเวลา

นี่ขนาดผู้ที่สิ้นกิเลสแล้วท่านยังเดินจงกรม นั่งสมาธิของท่าน ท่านไม่อยู่เฉย ท่านเคลื่อนไหว เคลื่อนไหวเพราะอะไร? เพราะความปล่อยวาง ความเป็นธรรม สัจธรรมมันเคลื่อน สัพเพ ชัมมา อนัตตา ในโลกไม่มีอะไรคงที่ กามภพ รูปภพ อรูปภพ วัฏฏะ วิวัฏฏะ มันวนอยู่ตลอดเวลา

ชีวิตของเราตั้งแต่เกิดขึ้นมาจนวันตาย อายุขัยเรามีเท่าไร? วันนี้ พรุ่งนี้ มะรืนนี้ วันเวลามันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แล้วใจละ ใจนี่คงที่แล้วเห็นใหม่ การเคลื่อนไหวนี่คือการตริกในธรรม ในวิหารธรรม วิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่ เห็นใหม่ ใจมันเป็นเพชร ใจมันมีเครื่องอยู่ของมันแล้ว มันยังมีที่อยู่อาศัยของมันอีกต่างหาก

แต่ใจของเราเนี่ยใจมันสกปรกโสภณ ใจมันเต็มไปด้วยอวิชชา แต่มันอยากประดับเพอร์นิเจอร์ ประดับธรรมนะ เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาประดับนั้นเต็มเนื้อเต็มตัวเลย แต่ถ้าหัวใจมันสกปรกเห็นใหม่ แล้วมันก็นอนจมอยู่กับขี้ มันนอนจมอยู่กับขี้ของมัน ขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลง แต่มันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นเพอร์นิเจอร์ มาเป็นเครื่องประดับ แล้วมันบอกมันมีคุณธรรม มันมีคุณธรรม มันจะมีคุณธรรมมาจากอะไร ในเมื่อหัวใจมันสกปรกโสภณขนาดนั้น

แต่ถ้ามันมีข้อวัตรปฏิบัติมันเคลื่อนไหวนะ ข้อวัตรปฏิบัตินี้เป็นสิ่งที่เป็น การเคลื่อนไหวเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของใจ เพราะอะไร เพราะความขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลง ความขี้เกียจขี้คร้าน มันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก การกระทำนี้มันเป็นการฝึกฝนเห็นใหม่

นี่ชีวิตสมณะ พระที่ไม่ร้างจากข้อวัตร พระที่มีข้อวัตรปฏิบัติ มีสมบัติ มีศีลมีธรรม สิ่งที่มีศีลมีธรรมนี้เป็นสมบัติของพระ ถ้าพระมีศีลมีธรรมมันมีข้อวัตร มันมีพฤติกรรมของมัน มันเป็นคนดีของมัน มันมีการกระทำของมัน มันมีการเคลื่อนไหวของมัน เคลื่อนไหวเพื่ออะไร? เพื่อทำความสะอาดของใจ

ถ้ามันมีการเคลื่อนไหวเพื่อความสะอาดของใจ กิเลสมันไม่ได้บวชกับเรา เราบวชมาแต่ร่างกายนะ เราบวชมาเป็นอะไร? ศากยบุตรพุทธชินโรส เราบวชเป็นพระ พระเอาอะไรเป็นสมบัติ? เอาผ้าเหลืองหรือ? ธงชัยพระอรหันต์ใช่ไหม บวชมาแล้วได้ห่มผ้ากาสาพัศตร์ใช่ไหม แล้วที่ร้านขายผ้ามันมีอยู่เต็มตู้ล่ะ มันเป็นศากยบุตรหรือเปล่า? มันเป็นศากยบุตรไหม? ร้านขายสังฆภัณฑ์มันเป็นศากยบุตรไหม? มันไม่ได้เป็นเลย มันเป็นเพราะเรา เพราะจิตของเรา เพราะเราเป็นคนใจใหม่ เราเป็นคนเราได้บวชได้เรียนใจใหม่ เราบวชขึ้นมาจากฉุดตึงตุตถกรรม เราเป็นพระขึ้นมาจากธรรมวินัย

ในเมื่อเราเป็นพระจากธรรมวินัยนี้ ใครเป็นคนไปบวชละ ถ้าคนตายเขาบวชไหม? คนตายเขาไม่บวช ซากศพเขาไม่ให้บวชหรอก เขาให้คนเป็นนี่บวช เพราะอะไร เพราะมันมีหัวใจ มันมีความฝักใฝ่ มีความใฝ่รู้ มันมีความอยาก มันมีบุญกุศลในหัวใจ มันไปเรียนรู้ขึ้นมา มันบวชขึ้นมา นี่บวชขึ้นมาเป็นสมมุติสงฆ์

สมมุติสงฆ์มันต้องประพฤติปฏิบัติสิ ทรัพย์สมบัติเขามีแล้วหรือยัง บวชแล้วพ่อแม่ได้ ๑๖ กัป เอาเลือดเอาเนื้อ เอาร่างกายที่ได้มาจากไข่ของแม่ สเปิร์มของพ่อที่มาบวชนี้เข้ามาเป็นญาติกับศาสนา มันเป็นโดยสมมุติ มันเป็นทางวิชาการ เป็นสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางไว้เรื่องวิภูวน เห็นไหม

กามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตมันเวียนตายเวียนเกิด นี่เราเกิดเป็นมนุษย์ เป็นคฤหัสถ์แล้วเรามาบวชเป็นพระเป็นเจ้า เราบวชขึ้นมาเพราะอะไร เพราะเราเป็นสิ่งที่มีชีวิต เรามีหัวใจเราถึงบวชขึ้นมาได้ เราบวชเป็นพระขึ้นมาด้วยสมมุติ ด้วยการกระทำ ด้วยธรรมวินัย ด้วยอุบายวิธีการ สัพเพ ธัมมา อนัตตา สภาวะธรรมที่พระพุทธเจ้าวางไว้เพื่อจะให้ฝึกฝนศากยบุตร ฝึกฝนพวกเรา

เราบวชเข้ามาแล้ว เราจะฝึกฝนไหม? เราจะมีภาระทำอะไร? ถ้าเรามีภาระทำอะไร เราจะเกิดสมบัติของเราขึ้นมาในหัวใจของเรา ที่มันมีความขยันหมั่นเพียร มันมีวัตรปฏิบัติของมัน นี่กิจของสงฆ์!

กิจของสงฆ์มันมีอะไร กวาดลานเจดีย์ วัฏกุฏิวัตร วัตรในห้องน้ำ วัตรในส้วม วัฏกุฏิวัตรนี้การเข้าส้วม การออกจากส้วม การทำความสะอาดส้วม วัตรในโรงฉันตั้งแต่ น้ำแข็งเท่า น้ำล้างเท่า น้ำล้างบาตร ถ้ามีวัตรปฏิบัติขึ้นมาคนมันไม่ร้าง

สิ่งใดบ้างใช้สอยจากข้างนอกมันจะมีอะไรขาดตกบกพร่อง ความขาดตกบกพร่องในการดำรงชีวิตของเรามันจะมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง เพราะวัตรเราสมบูรณ์ เราทำสิ่งนั้นก็สมบูรณ์ พอสมบูรณ์ขึ้นมาแล้วนี่ถึงการเคลื่อนไหวออกไป กิจกรรมของเราที่เราต้องมาขบมาฉัน เราต้องมาล้างบาตร ทุกอย่างมันพร้อมมูลไปหมด ในเมื่อการกระทำเสร็จแล้ว เราก็ทำความสะอาดของเราไปแล้ว เราก็ทำต่อไป สิ่งนี้เพราะมันสมบูรณ์ขึ้นมาจากข้อวัตรของเรา นี่ใจธรรมวินัยมันเกิดขึ้น นี่เป็นสมบัติของสงฆ์ ถ้าเราบวชแล้วนี่บุญกุศลได้จากพ่อแม่ พ่อแม่เป็นญาติกับศาสนา เราได้บวชมาแล้ว พ่อแม่ได้บุญกุศลไปแล้ว

แต่ในปัจจุบันล่ะ ในปัจจุบันที่เราจะก้าวเดินต่อไป เห็นไหม มันต้องบวชใจ บวชมาแล้วนะเราบวชแต่ร่างกายมา เราบวชร่างกายมานี้เราเป็นสงฆ์ เราเป็นศากยบุตรพุทธ จิโนรสมันเป็นโดยพิธีกรรม มันเป็นสมมุติ มันเป็นโดยสิ่งที่จับต้องได้ แต่มันยังไม่ได้เป็นสงฆ์ขึ้นมาจากความจริง เรายังไม่ได้บวชใจขึ้นมาไง ในเมื่อยังไม่ได้บวชใจขึ้นมา ก็เลสมันยังเต็มหัวใจเห็นไหม บวชมาแต่ตัว แต่ใจมันยังไม่ได้บวช ศากยบุตรมันเป็นมาจากที่ไหนล่ะ

นางวิสาขาไม่ได้เป็นพระ แต่ทำไมเป็นพระโศดาบันล่ะ เราเป็นพระกันแท้ๆ เลย หัวโล้นๆ นี้ ห่มผ้าเหลืองด้วย แล้วใจเป็นพระไหม? ใจมีข้อวัตรไหม? ใจมีสมบัติไหม? ถ้าใจอยากมีสมบัติเราต้องเข้มแข็ง เราเข้มแข็งนะ ในเมื่อบวชมาแล้วนี่ โลกเขาพร่องอยู่เป็นนิจ เขามีประเพณีวัฒนธรรมของเขา ถึงเวลาแล้วเพื่อการปกครอง เพื่อความเป็นไปของโลก โลกมันหมุนเวียนไปอย่างนั้น

ธรรมของเรานี้ธรรมเหนือโลก ธรรมเหนือโลกมันจากไหนล่ะ ธรรมเหนือโลกเห็นไหม เราต้องตั้งใจของเรา เราต้องมีการกระทำของเรา เราต้องมีความเข้มแข็งของเรา ถ้าเรามีความเข้มแข็งของเรา เราจะไม่เป็นคนวัตรร้าง เราจะมีข้อวัตรปฏิบัติ

ถ้ามีข้อวัตรปฏิบัตินี้มันเป็นเครื่องแสดงออก สมบัติเรามีแล้ว ถ้าสมบัติเรามีขึ้นมา การเคลื่อนไหว การกระทำของเราเริ่มเรงอาจหาญมาก นี่ธรรมวินัยนะ ธรรมวินัยข้อวัตรปฏิบัติ สิ่งที่เป็นวินัยกรรมที่ทำขึ้นมาเท่านั้นเอง แล้วมันทำขึ้นมาแล้วนี่มันเงาไหม หัวใจมันเศร้าสร้อยมันหงอยเหงาไหม ถ้ามันไม่หงอยเหงาทำไมมันไม่เรงอาจหาญล่ะ ทำไมมันคอดกล่ะ สิ่งที่คอดกเพราะอะไร เพราะสิ่งที่หมักหมมในหัวใจมันเป็นความเศร้าหมอง ต้องมีสติสัมปชัญญะสิ เราทำบุญมาจากข้างนอก เราเตรียมพร้อมมาจากข้างนอก

สิ่งต่างๆ โศกูกไว้ หัวใจนี้เห็นไหม มันมีข้อวัตรปฏิบัติ มันอยู่กับข้อวัตร มันไม่คืดรนไปประสาโลกเลย ถ้ามันไม่มีข้อวัตรปฏิบัติเหนียวรั้งมันไว้ล่ะ มันไปแบบโลกเลयर่างกายเป็นพระแต่หัวใจเป็นโลก เป็นเปรต มันออกไปอยู่กับโลก มันคิดแต่เรื่องหยาบๆ มันไม่คิดเรื่องละเอียดเลย มันไม่คิดเรื่องการเสียดละเลย มันไม่คิดถึงว่าหัวใจเราควรจะ

ชักออก ฟืนที่มันเผาไฟอยู่จะชักออกได้อย่างไร เราจะใส่แต่ฟืนเข้าไป เอาแต่ไฟเผาใจตัวเอง มันเผาไปเพื่ออะไร

ข้อวัตรเป็นข้อวัตรนะ ข้อวัตรเป็นสิ่งหยาบๆ เป็นการประพฤติปฏิบัติแบบหยาบๆ สวดมนต์ คำบริกรรม มันก็พุทโธๆ มันเป็นคำบริกรรมขึ้นมาเพื่ออะไร? เพื่อเอาใจไว้ ถ้ามันอยู่ของมัน มันมีสติสัมปชัญญะของมันๆ ละเอียดกว่านั้น สิ่งทีละเอียดกว่านั้นเห็นไหม สิ่งทีควรกระทำต้องควรกระทำ นกมันยังมีรังมีรัง ถึงเวลานกมันวางไข่มันต้องทำรังของมันขึ้นมาจะ มันจะฟักไข่ของมันเพื่อให้ไข่ของมันเป็นตัวขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน เราจะฟักใจของเรา เราจะเอาใจของเราให้อยู่ สิ่งนี้เราทำไว้ ศีลธรรมของเราต้องมีกรอบขึ้นมา ถ้ามีกรอบขึ้นมาแล้วนกมันมีรังมีรังไข่ใหม่ หัวใจมันมีอาการของใจ ความคิดไม่ใช่ใจ ความคิดที่ดี ความคิดเป็นคุณธรรม เป็นการเสียสละเห็นไหม พอเสียสละไปเราไม่มีสิ่งใดเศร้าหมองในหัวใจ ถ้ามีสิ่งเศร้าหมองในหัวใจเพราะเหตุใด? เพราะความตระหนี่ถี่เหนียว ความยึดมั่นถือมั่น ความต้องการ ความทะยานอยาก มันคิดว่ามันจะเอาเป็นสมบัติของมันนะ สิ่งนั้นจะเป็นของเรา สะสมไว้สะสมไว้ แล้วมันก็ไม่ได้ใช้สอย สะสมไว้เป็นจี๊ข้าของมัน ต้องเก็บรักษา

คูลี เอาของมาไว้ที่กุฎิ ต้องรักษาใหม่ ต้องทำความสะอาดใหม่ ถ้ามันทำความสะอาดเราก็ใช้สอยแค่ดำรงชีวิตใช้ใหม่ ถึงเวลาทำข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ถึงเวลาแล้ววัตรในโรงฉัน วัตรในโรงน้ำร้อนต่างๆ มันก็มีพร้อมอยู่แล้ว ถึงเวลาเราไปใช้สอยที่นั่นไม่เอามาหมักหมมในหัวใจ ถ้าจิตใจมันไม่หมักหมมมันเปิดโล่งใหม่ ถ้ามันเปิดโล่งขึ้นมา เวลาเราตั้งใจขึ้นมาจิตใจมันไม่เศร้าสร้อยหงอยเหงา มันรื่นเริงอาหาญของมัน แล้วนั่งสมาธิภาวนา เดินจงกรมขึ้นมา มันมีหลักของมันขึ้นมา มันต้องมีการกระทำ น้ำมันจะเดือดขึ้นมามันต้องมีไฟ มันต้องมีอุณหภูมิขึ้นมา น้ำมันถึงจะเดือดขึ้นมา ไฟที่จะทำให้ความอบอุ่นนี้มันต้องมีการแสวงหามา

คูลี เวลาเขาอยู่ในป่าในเขา ถึงเวลาเขาต้องเก็บฟืนของเขาสะสมไว้เวลาหน้าฝน ข้อวัตรของเราก่อนเข้าหน้าฝน ก่อนเข้าพรรษา ต้องเก็บฟืนไว้หาฟืนไว้ เวลาหน้าฝนขึ้นมาเราไม่มีฟืนต้มน้ำร้อน ต้มต่างๆ มันมีวัตรในโรงไฟ เราต้องแสวงหา เราต้องทำของเราเราต้องคำนวณเวลาของเรา

ถึงเวลาเก็บฟืน ถึงเวลาเอาฟืนมาสะสมไว้ ถึงเวลาต้มน้ำร้อนฉ่ำเป็นยาปรมัตต์ ถึงต่าง ๆ มันแสวงหาเพราะอะไร เพราะมันไม่ใช่วัตรร้างไร เพราะหัวใจมันไม่ร้าง ถ้าหัวใจไม่ร้างแล้วความเป็นอยู่มันจะทุกข์ยากไปไหน ความเป็นอยู่เราพร้อมเสมอเลย เราจะมีโอกาสได้เสมอเลย พอทุกอย่างมันพร้อมหมดแล้ว ข้างนอกพร้อมหมดแล้ว ความเป็นอยู่นี้พร้อมหมดแล้ว แล้วหัวใจพร้อมหรือยัง

ถ้ามันพร้อมหมดแล้วในการภาวนามันก็มีโอกาส เพราะมันมีเวลาภาวนาคด้วยใช้ใหม่ มันไม่ตกหล่น มันไม่ใช่พอจะนั่งสมาธิภาวนา ฟืนก็ยังไม่ได้เก็บ เดี่ยวฝนมา เดี่ยวลมมา เดี่ยวอยู่ในพรรษาขึ้นมามันจะเปียกและไปหมดเลย แล้วเราจะอยู่กันอย่างไร แล้วถึงเวลาเข้าพรรษาขึ้นมาต่างคนต่างละล่าละล้ง แล้วก็อยากไปนิพพาน บวชมาแล้วต้องภาวนา ถึงเวลาหน้าแล้งก่อนเข้าหน้าฝน เขาต้องหาฟืนสะสมเอาไว้เพื่อจะเข้าหน้าฝน ก็ไม่ทำ เพราะอยากจะภาวนา พอถึงเวลาเข้าหน้าฝนพอนั่งภาวนาไป ถึงเวลาจะใช้สอยมันก็ไม่มี ไม้กวาดก็ไม่มี ฟืนก็ไม่มี ข้าววัตรไม่เคยทำไว้เลย แล้วก็วิตกกังวล อยู่ละล่าละล้ง นี่ใจจับปลัดจับผลู หน้าก็ไม่ได้ หลังก็ไม่ได้ อนาคตก็ไม่มี ไม่ได้สิ่งใดๆ เลย

แต่เราจะเดินไปเป็นสังฆกรรม ถึงเวลาทำข้าววัตรเราต้องทำ ถึงเวลาต้องเก็บฟืนต่าง ๆ ก็ต้องทำ เพราะเดี๋ยวมันเข้าหน้าฝน ถึงหน้าฝนแล้วเราได้ใช้สอยของมัน ออกพรรษาแล้วเห็นใหม่ จีวร สิ่งต่างๆ เครื่องใช้ไม้สอย ต้องปะต้องซุนใหม่ ถ้าต้องปะต้องซุนแล้วนี่เราจะออกวิเวก เราจะออกต่างๆ เขาเตรียมพร้อม ข้างนอกมันพร้อมหมด นี่เตรียมพร้อมแบบธรรมนะ ถ้าเตรียมพร้อมแบบกิเลสมันคาดไปแต่อนาคตนะ เตรียมไว้หมดเลย ถึงเวลาจริงๆ แล้วไม่ทำอะไรเลย ไม่เอาอะไรเลย ใจมันไม่เอาเห็นใหม่

ถ้าใจมันเอา นี่กิเลสมันบังงานนะ กิเลสมันทั้งเชิงหน้าเชิงหลัง มันมีทั้งขุทั้งแห่ในหัวใจ มันหลอกไปหมดเลย เวลาทำความดี เตรียมไว้หมดเลย แต่ถึงเวลามันไม่ทำ ถึงเวลาทำมันก็อ้าง อ้างไม่ทำอีก อ้างเล่ห์เห็นใหม่ เมื่อนั้นจะทำ...ไม่ทำ แต่ถ้าพอเราเตรียมพร้อมจะออก ถึงเวลามันก็ไม่ออก

นี่กิเลสมันละเอียดคนัก กิเลสมันอยู่กับเรานะ กิเลสมันจะหลอกเราตลอดเวลา วัตรปฏิบัติเราต้องมีเพื่อเรานะ เพราะการกระทำ คุณกัปปาสี ที่เขาออกกำลังกายกันเขาได้อะไรมา เขาได้ความแข็งแรงของร่างกายเข้ามานะ นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราทำ

ทั้งหมด ทั้งการกระทำของจิตนะ จิตเวลามันตริก มันคิด มันกระทำ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ สติมันตามไป ผลที่ได้มานะจิตมันหยุดเพราะมันใช้พลังงานไป สติมันยับยั้งได้ ปัญญามันยับยั้งได้ เราารู้เอง เราเห็นเอง

พอเราารู้เอง เราเห็นเอง มันให้ค่าอะไร? ก็ให้ค่าด้วยปัญญา ปัญญาเป็นสัจจะความจริง พอปัญญามันรู้ทันเห็นทันมันยับยั้งได้หมดเลย นี่ไง ธรรมะนี้เป็นเพชรนิลจินดาของเรา ไม่ใช่เฟอร์นิเจอร์เพชรนิลจินดาไปซื้อตามตลาดแล้วเอามาผูกไว้ตามคอ ตามข้อมือ เห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในตัวพระไตรปิฎก ไปศึกษามาเป็นความจำกันทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเพชรนิลจินดาเกิดจากเรา ใจเป็นเพชรใจ ใจมันรู้จริงเห็นจริงนะ ถ้าใจมันรู้จริงเห็นจริงพอสติมันตามทัน มันหยุด มันเห็น มันรู้ มันหลอกเราไม่ได้

พอมันหลอกเราไม่ได้ มันหยุด มันรู้ นี่สัมมาสมาธิเท่านั้นจิตมันหยุดได้ หยุดได้เพราะอะไร เพราะมีการกระทำเห็นใหม่ สิ่งที่ทำขึ้นมาป้องกันการตั้ง รู้จำเพาะตน เราเห็นเอง เราเห็น เราจับต้อง เรากระทำ นี่มันเกิดขึ้นมาจากการกระทำของเราเห็นใหม่ สิ่งนี้เราต้องทำ ถ้าเราไม่ทำเราไม่ใช่พระป่า

พระป่า พระปฏิบัติ พระกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานของพระคืองานรื้อค้นใจนะ งานของพระคืองานขุดลอกหัวใจ สิ่งที่เป็นอยู่นี้มันเป็นคนในรวงรังเห็นใหม่ ข้อวัตรปฏิบัติต้องทำ ทำเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นเครื่องประกอบ มันเป็นเครื่องเคียงที่แสดงให้เห็นกิริยามารยาท

อย่างเช่น ในสังคมเราไปไหนเรามีของไปฝากเขา มันเป็นการแสดงน้ำใจว่าเราคิดถึงกัน เรามีของมาเจือจานกัน มันเป็นเครื่องแสดงออกของใจ เรามีของกำนัลมาเครื่องกำนัลเป็นน้ำใจ

นี่เหมือนกัน ข้อวัตรปฏิบัติ สิ่งของมันทำใจมันทำใจใหม่ พอใจมันทำมันเห็นใจ เห็นว่าพระองค์นี้มีวัตรปฏิบัติ พระองค์นี้ไม่ใช่วัตรร้าง พระองค์นี้มีสมบัติในหัวใจ มีศีล มีธรรมเป็นสมบัติในหัวใจ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใจมันเป็นขึ้นมามันมีสมบัติของมัน มันละเอียดเข้าไป ถ้ามันปฏิบัติมันเข้าไปเป็นสมบัติของใจดวงนั้น ใจดวงนั้นมีการกระทำจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นจะเห็นของใจดวงนั้น มันเป็นสันติภูมิกอ มันเป็นความเห็นของใจดวงนั้น

ถ้าใจดวงนั้นมันรู้มันเห็น นี้อกาลิโก ไม่มีกาล ไม่มีเวลา โอปนยิโกเรียกร่องสัตว์ ทั้งหลายมาดูธรรม นี้มันแค่ทำความสงบของใจเข้ามาเท่านั้นนะ แล้วถ้ามันเกิดปัญญา ของมันขึ้นมา โลกุตตรปัญญามันถึงชัดเจนมากนะ คนที่ปฏิบัติมันจะชัดเจนมาก สุดขม ปัญญาเป็นอย่างไร จินตมยปัญญาเป็นอย่างไร ภาวนามยปัญญาเป็นอย่างไร ถ้าไม่เกิด ภาวนามยปัญญามันฆ่ากิเลสไม่ได้หรอก ถ้าคนฆ่ากิเลสให้ได้ มันบอกวิธีการ บอกการ กระทำของใจ มันไม่มีเหตุ ใจมันไม่มีเหตุการณั้กระทำ ผลที่มันเกิดขึ้นมามันไม่มี มันมี แต่ไปตลาดใจ แล้วก็ซื้อแก้วแหวนเงินทองมาว่าเป็นของเราไง มันไม่ใช่เป็นการกระทำ ของเรา

ถ้าเป็นการกระทำของเรา เราไม่ได้ซื้อมา เราขุดค้นขึ้นมาจากใต้บึ้งของหัวใจ ใต้ บึ้งหัวใจนี้เราขุดค้นขึ้นมาแล้วเราทำลายมันขึ้นมา มันเป็นสมบัติของเรา เราทำของเรา ขึ้นมาเอง แล้วเราจะไปหว่านไหว่กับสิ่งใด? มันเป็นสมบัติส่วนตัว มันเป็นสมบัติที่ใจดวง นั้นที่ไม่มีใครจะสามารถมาทำลาย มายื้อ มาจุด มาแก่งแย่ง มาฉ้อฉล มันเป็นไปไม่ได้

“มารเอ๋ย เธออย่าตามหาจิตใจของสาวกเราเลย เธอมองไม่เห็นหรอก เธอค้นหา ไม่ได้หรอก”

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งใดที่เกิดขึ้นมาจากหัวใจ เราทำลายของมันขึ้นมา ทำลายอวิชา จากหัวใจไปแล้ว ใครมันจะมาจุดกระชาก ใครมันจะมาฉ้อฉลออกไป มันเป็นไปไม่ได้ เห็นไหม สิ่งของมันเป็นไปมันเป็นสมบัติของใจของเราที่เราจะกระทำ นี้อกรรมฐานเป็น อย่างนี้

มันถึงว่าเราบวชแต่ตัวนะ กิเลสไม่ได้บวชกับเรา ในเมื่อกิเลสไม่ได้บวชกับเรา ถึง เป็นหน้าที่ของเรา เราจะรู้มัน เราจะทำลายกิเลสของเรา เราจะต้องทำลายกิเลสของเรา มันถึงจะมองข้ามสิ่งความเป็นอยู่รอบข้าง ความเป็นอยู่รอบข้างนี้มันเป็นการฝึกฝนใจ

คูติ คุณักมวยเห็นไหม กว่าเขาจะเป็นแชมป์ขึ้นมา คูติ เด็กฝึกหัดขึ้นมา เด็กฝึกหัด ในค่ายมวยมันจะแค่เก็บทำความสะอาดเครื่องใช้ไม้สอยในนั้นแค่นั้นเอง เด็กฝึกหัดใน สำนักต่างๆ เขาจะเข้าไปทำความสะอาดก่อน แค่นั้นคนหน้ามาให้กิน เป็นคนทำความสะอาด แล้วเขาฝึกขึ้นมา เก็บขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ข้อวัตรปฏิบัติของเรานั้นก็เหมือนกัน แต่เด็กนั้นมันเป็นการฝึกเด็ก จากข้างนอก เป็นการฝึกของค่ายมวย เขาจะฝึกเด็กขึ้นมาเพื่อจะดำรงสถานะของสำนัก เขา แต่ของเรานี้มันเป็นเรื่อง สัจธรรมสงฆ์ร่วมกัน แต่การกระทำทุกๆ ดวงใจมันเป็นเรื่อง สมบัติของดวงใจดวงนั้น มันเป็นเรื่องสมบัติของเราเองนะ เรากระทำจากข้างนอก ผลตอบสนองมันกลับมาหาใจเรา

สำนักค่ายมวยมันเป็นสมบัติส่วนตัวของเขา ส่วนตัวของเด็กที่มันจะได้ประโยชน์หรือไม่ได้ประโยชน์แล้วมันรวมตัวกัน แต่ของเรานั้นเปรียบเทียบถึงสังคม ทั้งหมด แต่ผลตอบสนองถึงใจของเราคนเดียว ใจของเรานั้นฝึกหัดขึ้นมา มันมีการกระทำของมันขึ้นมา แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา

ฝึกใจ! เราต้องฝึกใจ เราต้องแก้ไข ข้างนอกเขาจะเป็นไปเราอย่าห่วงไหนนะ คุณี เราออกไปเห็นใหม่ เขาสนุกครึกครื้นกัน สงกรานต์เขาได้ไปเที่ยว เขาได้ไปเล่นน้ำ สงกรานต์กัน เขาไปเล่นของเขาจริงๆ แล้วสิ่งที่เขาเป็นไปก็เพื่อใจของคนนั้นใจ ไปรดน้ำดำหัวก็เป็นความกตัญญูต่อกับผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่ เพื่อสังคม เพื่อเขา ถึงที่สุดแล้วนะ ถ้าใจคนที่เห็นธรรมเขาก็ต้องออกประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่มีการภาวนา ไม่มีการต่อสู้ แก้กิเลสไม่ได้

ในศาสนาพุทธของเรา พุทธศาสนาสอนเรื่องการถึงที่สุดแห่งทุกข์ เป้าหมายของ ศาสนาคือการพ้นจากทุกข์นะ พอพ้นจากทุกข์ขึ้นมา เราจะพ้นจากทุกข์ สิ่งที่เป็นความสุขหยาบๆ เป็นความเพลิดเพลินกับวัฒนธรรมประเพณีที่เขาทำกันนะ เราเห็นเขา เราก็อยากเล่นอยากสนุกไปกับเขา เราไม่เคยหรือ ก่อนบวชเราก็ทำมาทั้งนั้นละ ถึงเราไม่เคยทำ เราเห็นเขาทำเราก็รู้ว่าเขาทำอย่างไร แล้วทุกคนมีสิทธิทำได้เหมือนกันหมดเลย

แล้วนั่งสมาธิภาวนาของเราละ เราเอาใจของเราไว้นะ เราเห็นโลกแล้ว ที่เขาสนุก ครื้นครื้นไปเราก็อยากจะเป็นไป คุณี พระนาทิตะเห็นใหม่ เห็นเขาไปเที่ยวนักขัตฤกษ์ เดินจงกรมอยู่ในป่า “อู๊ย...เราเป็นคนขี้ทุกข์ขี้ยาก พวกนี้เขามีความสุข เขาไปรื่นริงกัน เขาไปงานประเพณีวัฒนธรรมกัน เรานี้เป็นคนไม่มีหลักมีเกณฑ์เลย เราเป็นคนไม่มีประโยชน์ เราเป็นคนเศษคน เราเป็นคนอยู่ในป่า”

เทวดามาหยุดยั้งกลางอากาศเลยนะ “ไอ้พวกที่เขาไปเที่ยวกันนั้นนะมันเป็นเศษคน มันเป็นเศษสวะของวิญญูะไง วิญญูะมันเวียนไป พวกเศษคน”

ก็เหมือนกับดูเครื่องยนต์ดี น้ำมันหล่อลื่นมันทำให้เครื่องยนต์นั้นมันหมุนไปได้ ไซ้ใหม่ มนุษย์ก็เหมือนกัน มนุษย์ที่อยู่ในสังคมมันก็หล่อลื่นโลกให้มันหมุนไปนั้นนะ คนที่มันหมุนไปมันสนุกครึกครื้นกันนะ มันก็เป็นแค่น้ำมันหล่อลื่นให้สังคมมันเวียนไป เห็นไหม แล้วเราจะมีสถานะเป็นแค่นั้นเองหรือ เขาสนุกครึกครื้นไปก็เพราะน้ำมันหล่อลื่นมันไม่มีชีวิต มันไม่รู้หรือว่ามันมีประโยชน์อะไร มันแค่หล่อลื่นให้สังคมมันเวียนไป คนที่มันอยู่ในสังคมที่มันสนุกครึกครื้นกันไป ใช้จ่ายจับจ่ายกันไป ใช้จ่ายเงินทองให้เศรษฐกิจมันหมุนเวียน สังคมมันมีการใช้จ่าย มันก็เป็นแค่น้ำมันหล่อลื่นให้สังคมมันหมุนไป

เราจะเป็นอย่างนั้นไหม? เราเห็นภัยในวิญญูะไหม? ถ้าเราเห็นภัยในวิญญูะสงสาร เราสละออกมาเป็นนักพรต เราบวชมาเพื่อจะพ้นออกมาจากโลก เราบวชออกมาจากสังคมแล้วนะ เราจะต้องต่อสู้กับตัวเราเองให้ใจเราเข้มแข็งขึ้นมา ตั้งสติขึ้นมา มองสังคมสิ มองโลกเขา มองความเป็นอยู่ของเขา มองแล้วเราสงสารเขาไหม ถ้ามีสติสัมปชัญญะสงสารนะ เขาไม่มีสติสัมปชัญญะเลย เวลาเขาตายไปเขาทำบุญกุศล บาปกุศล มันจะติดตัวของเขาไปด้วยอำนาจของเขา เราบวชมาแล้วเราเป็นนักรบ เราอยู่ใกล้ศีลธรรม เราจะมีอะไรจิตใจเราไป ถ้าจะมีอะไรจิตใจเราไปเราต้องเข้มแข็ง

เพราะอะไร คุณใช้เวลาถือพรหมจรรย์เห็นไหม ไม่มีรสชาติเลย ชีวิตจืดชืด ชีวิตเขามีสรสชาติ...รสชาตินั้นรสชาติของนรก รสชาติของสิ่งที่หมักหมมในใจ รสชาติของเรา รสชาติของกรรมเว้ย รสชาติของเราจิตสันนิท น้ำฝนจิตสันนิทไม่มีโทษกับร่างกายเลย

ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะมีประโยชน์กับร่างกายของเรา มันจะมีประโยชน์กับจิตใจของเรา เราต้องบวชใจ กิเลสมันไม่ได้บวชกับเรา เราบวชมาแล้วมันบวชแต่ร่างกายมาด้วยศีลด้วยธรรม ด้วยประเพณีวัฒนธรรม แล้วบวชมาแล้วศึกษามาแล้วมันก็เป็นเพชรนิลจินดาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นเลย เราก็ยังต้องมาประพฤติปฏิบัติ นั่งสมาธิภาวนา เดินจงกรม ให้เกิดเพชรนิลจินดาขึ้นมา ถ้าเกิดความสงบของใจขึ้นมาบ้าง ให้มันมีหลักมีเกณฑ์ ถ้าใจมันสงบขึ้นมาใจมันจะมีหลักมีเกณฑ์

คนเราไม่มีความสงบของใจขึ้นมาเลย มันจะมีเครื่องอยู่ได้อย่างไร ถ้าใจมันสงบขึ้นมาบ้าง แล้วฝึกหัดปัญญา ภาวนามยปัญญานี้ปัญญาที่แก้กิเลส ไม่ใช่ปัญญาที่มันอยู่ในหัวสมองนี้หรือ ปัญญาในหัวสมองมันเป็นปัญญาที่หาอยู่หากิน ปัญญาวิชาชีพ

ดูพระสิ พระเราออกไปเขียนหนังสือกัน ออกไปหาอยู่หากิน มันเป็นเรื่องของสังคัม มันเป็นเรื่องของโลกนี้นั่นนะ พระเราทำไมมันไม่มีปัญญาแก้กิเลส ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถอนอุปาทาน ถอนสรปอกอกอยู่นั่นนะ ปัญญาอย่างนี้ ภาวนามยปัญญานี้ ปัญญาของพระพุทธเจ้าอย่างนี้ต่างหาก ปัญญาอย่างนี้มันถอนกิเลสของเราออกมาละ มันไม่ใช่วิชาชีพ นี่บวชขึ้นมาเป็นพระ พระอาชีพัง มีพระเป็นอาชีพ ถึงเวลาก็ไปสวดมนต์สวดพรหาแต่เงินแต่ทองเป็นอาชีพหรือ เราบิณฑบาตเป็นอาชีพใหม่ เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เรามีสัมมาอาชีวะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติธรรมวินัยไว้ ภิภุเป็นผู้เห็นภัยในวิภุสงสาร บิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เราไม่ได้เลี้ยงชีพด้วยของกระดาดอย่างนั้น ไม่ได้วิ่งไปหากับโลกเขา มันหยาบมันละเอียดต่างกัน ถ้าใจเป็นธรรม ใจมีข้อวัตรปฏิบัติ ใจมันจะเห็นของมันขึ้นมา แล้วเห็นทางโลก เขามี เขาเป็นแล้ว.. เป็นคตินะ เป็นคติธรรม คติเตือนใจเรา ไม่ใช่เห็นเขามีเขาเป็นแล้วอยากเป็นกับเขา

ดูสิ เราเห็นสุนัขมันกินจี๋ใหม่ แล้วเราอยากกินจี๋กับมันใหม่ เราอยากกินจี๋แบบสุนัขใหม่ เราก็อ่าเราเห็นชัดเจนว่าสุนัขมันกินจี๋ เราไม่กินจี๋กับมัน แต่เวลาเขาทำกัน จี๋โลก จี๋โครช จี๋หลง มันจี๋ทั้งนั้น แต่มันมองไม่เห็น มันไปเห็นแต่วัตถุว่ามันมีค่า แต่ถ้าใจมันเห็นโทษขึ้นมาละ มันก็จี๋โลก จี๋โครช จี๋หลง มันก็เท่ากับสุนัขกินจี๋ ถ้าสุนัขกินจี๋ เราจะไม่กินกับเขาใหม่ ถ้าเราไม่กินกับเขา เราตั้งสติของเรา เราทำของเรา เราฝืนใจเรา

เราฝืนตัวเรานะ เพราะว่าถ้าเราไม่เตือนใจกัน เราฟังเทศน์กันเพื่อปลุกเร้าใจเรา ให้เป็นอิสระนะ ให้กิเลสมันอย่าครอบงำ ถ้าเราเทศน์ไม่ทิ่มแทงหัวใจของเรา กิเลสในหัวใจของเรามันไม่ได้บวชมากับเรา เราบวชมาแต่ร่างกายนะ กิเลสในหัวใจเรามันเต็มหัวใจ แล้วมันเกาะกินใจเราอยู่นะ มันจะเอาอะไรเข้าไปสั่นคลอนมัน สั่นคลอนกิเลสกับใจเราให้มันแยกกันอยู่ชั่วคราวบ้าง ให้เรามีโอกาสได้ต่อสู้ ให้เรามีโอกาสได้มีการกระทำ ไม่ใช่ให้กิเลสมันครองหัวใจ แล้วให้กิเลสมันเหยียบย่ำใจนะ

บวชใจ! กิเลสมันครอบงำเราอยู่นะ เราอย่าให้กิเลสมันมีอำนาจเหนือเรา จนเกินไป เราเกิดมาเรามีวิชาพาเกิด คนเกิดมาธรรมดาดีมันมีวิชา มันมีกิเลสอยู่แล้วละ แต่เพราะบุญกุศลนะ เกิดดีเกิดชั่ว เกิดมาแล้วทำดีทำชั่ว เกิดมาแล้วมีโอกาสดี สร้างสมมีสติสัมปชัญญะขนาดไหน ถ้ามันสร้างบุญมามาก ความดีมันมีมากกว่ามันจะฝืนใจ มันจะพยายามฝืนทำสิ่งที่ดี กรรมดีสร้างกรรมดีเห็นใหม่ กรรมดีๆ ต่อเนื่องกันไป จนถึงที่สุดแห่งทุกข์

ถ้ามีกรรมดีกรรมชั่ว ดีก็ทำ ชั่วก็ทำ มันก็มีกรรมดีกรรมชั่ววิ่งแข่งกันอยู่ในหัวใจของเรา หัวใจเรามันก็ไม่ถึงเป้าหมาย แล้วถ้ากรรมชั่วมันมีมากกว่าจะทำความดีนี้มันน้อย เนื้อต่ำใจนะ จะทำความดีนี้ก็เสียศักดิ์ศรี คนอื่นเขาไม่ทำดีกับเรา คนอื่นเขาไม่เห็นทำทำไมเขาอยู่ได้ คนอื่นเขาหลีกเลียง เขาหลบหลีกกันไป เขาอยู่สุขสบายของเขา ทำไมเราต้องมาแบกรับภาระ ทำไมต้องทุกข์อยู่คนเดียว

ถ้ากิเลสมันมีมากกว่ามันก็จะทำให้ความดีเราก้าวหน้าไม่ได้ ถ้าความดีมันก้าวหน้าไม่ได้ มันทำขึ้นมาแล้วก็มีแต่ความชั่ว ถ้าความชั่วทำขึ้นมาแล้วเวลามันตายไป มันก็เกิดดีเกิดชั่วไปตลอดเวลา แต่ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะขึ้นมา เราทำดีของเรา ทำดีต้องมีอำนาจวาสนา ต้องมีพื้นเพพื้นฐานรองรับ ว่าทำแต่ดี ทำแต่ดี เขาจะติฉินนินทา กิเลสมันจะเหยียบย่ำหัวใจ กิเลสมันจะแรงแจกตลอดเวลาว่าเราเป็นคนต่ำต้อย เราเป็นคนทำแต่ให้คนอื่นเขา คนอื่นเขามีแต่ทำความดี นั่นกิเลสมันพูด

แต่ถ้าเวลาใจเราเป็นธรรมขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมา เรามีสติสัมปชัญญะ เราทำของเรา เราพอใจของเรา เราทำเพื่อเราเห็นใหม่ เพื่อเราชนะ นี่ธรรม สิ่งที่เป็นธรรม คุณธรรมเห็นใหม่ ชนะคนอื่นหมั่นแสนคุณด้วยล้วนมีแต่เวรแต่กรรม ชนะใจของเราเอง คนเดียวขึ้นมา นี่ธรรมะชนะใจของเรา

ถ้าเราชนะใจขึ้นมาได้จะนั่งสมาธิที่ไหนก็ได้ จะเดินจงกรมที่ไหนก็ได้ เขาจะมีความสุข โลกเขาจะไปเที่ยวดวงจันทร์กัน เขาจะไปอวกาศ เขียวเขาไปเลย เราอยู่โคนไม้ เรามีความสุขมาก นี้จุดยืนเรามี ถ้าธรรมในใจเรามี เราอยู่ของเราได้นะ แล้วเราทำของเราได้นะ เราเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เราเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีที่พึ่งของเรา แล้วเราจะทำใจของเราให้พ้นจากทุกข์ได้ เอวัง